

REDACTIEZEILBOOT

WATERKAMPIOEN
 de Marina

TO PROTEC'

Wie een mooi houten schip heeft – of mooi hout aan z'n schip heeft – wil dat mooi houden. Dat kan maar op één manier: conserveren met verf of lak. Zo ook de Marina. Eenmaal weer in één stuk, was het tijd om de boot te voorzien van een verse, professionele verflaag. Alfons Westerhof van W. Heeren, producent van Epifanes, geeft advies en tips.

TEKST JAN BRIEK | FOTO'S BERTEL KOLTHOF | ILLUSTRATIE JOHN FARRAR

VAN origine was ze statig donkerblauw, onze Marina. Toen wij haar kochten, had ze inmiddels een witte jas. Maar we wilden de originele kleur graag terug. 'Dat raad ik sterk af', zegt Alfons Westerhof gedecideerd als hij zich over onze – dan nog onttakelde – volksboot buigt. 'Het hout van deze boot is bijna zestig jaar oud. Een donkere kleur neemt veel meer warmte op dan een lichte. Het hout gaat werken en de kans op scheuren is groot.' Slik.

Scheuren hebben we genoeg gezien. Niet donkerblauw dus. 'Wit', stelt restaurateur Benno Rexwinkel voor. Maar wit? Dat is ook weer zo..., tja..., wit..! De kleurenstaal van Epifanes biedt uitkomst. Kleur 217 houdt het midden tussen beide. Lichtblauw – hemels bijna – een beetje terug naar vroeger, een vleugje Scandinavisch. In combinatie met een crèmekleurig dek, een wit kajuitdak en blank gelakt mahonie moet dat een mooi resultaat opleveren.

SOORTEN VERF

Maar voor we daadwerkelijk kunnen gaan smeren, moeten er nog wat knopen worden doorgelakt. Want wat voor soort verf moeten we kiezen? Er is keuze uit drie soorten: een traditionele lak op basis van alkydhars, een mono-urethaanlak of een polyurethaanlak. De laatste is een tweecomponentenlak die droogt 'aan de lucht'. De kenmerken van deze soort: hij droogt zeer snel en is de hardste van de drie. Een mono-urethaanlak droogt eveneens aan de lucht

HET VERFSYSTEEM OP EEN HOUTEN BOOT

IT AND SERVE

FOTO: DICK-WILLIAM HARRINCK

en is harder dan een traditionele alkyd-lak. Westerhof adviseert in ons geval echter de eerste te kiezen. 'Een traditionele lak op basis van alkydhars, die vroeger werd gemaakt uit lijnolie. Voor een traditioneel houten schip heeft deze soort twee grote voordelen: hij vloeit al vanaf 0 °C en blijft enigszins elastisch.' Het is met name die laatste eigenschap waarvoor wij voor deze verf kiezen. Op een oude, houten boot is elasticiteit van de verflaag belangrijk. Ook monouret-haanlakken zijn zeer geschikt voor gebruik door doe-het-zelvers (ze zijn niet al te gevoelig voor vocht in de lucht tijdens het aanbrengen). Laat je door je verfleverancier goed voorlichten of je een lak op basis van alkydhars of een monouret-haan moet kiezen. Ofschoon ze gemaakt zijn voor doe-het-zelvers,

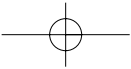
zijn er wel een paar zaken waar je rekening mee moet houden. Essentieel is de vochtigheid van het hout: 12 tot 14 procent (er zijn meters in de handel om dit vast te kunnen stellen). 'Als het hout te vochtig is, krijg je onthechting van de verf,' legt Westerhof uit. 'Het vocht dat in het hout zit, wil er, als het wat warmer wordt, toch uit.' Ook de luchtvochtigheid bij het aanbrengen van de verf is van belang; is die te hoog, dan hecht de verf minder goed. Zit de verf er eenmaal op en wordt het tijdens de droogperiode vochtiger, dan kan dat geen kwaad. Bovendien is het belangrijk dat je tussen de lagen de verf voldoende tijd geeft om te drogen. Bij 18 °C geldt een droogtijd van 24 uur. Pas na 48 uur is de verf echter 'chemisch doorgehard' en dan nog moet je de eerste week rustig aan

Elk een kant; schilderen van voor naar achter. In de laatste grondlaag komt alvast een beetje blauw zodat de aflak straks beter dekt.

doen om ervoor te zorgen dat de laag niet beschadigt. Wat dit betreft luidt het motto dat je bij twijfel maar beter wat langer kunt wachten; goede doorharding is namelijk essentieel voor de kwaliteit van je verfsysteem.

DE ROMP BOVEN WATER

Als basis moet boven water – en binnen – eerst een onderlaag worden aangebracht. Hiervoor gebruiken we Werdolgrondverf die in drie lagen wordt aangebracht. De eerste twee lagen verdund. De bedoeling hiervan is dat de verf goed in het materiaal doordringt en ervoor

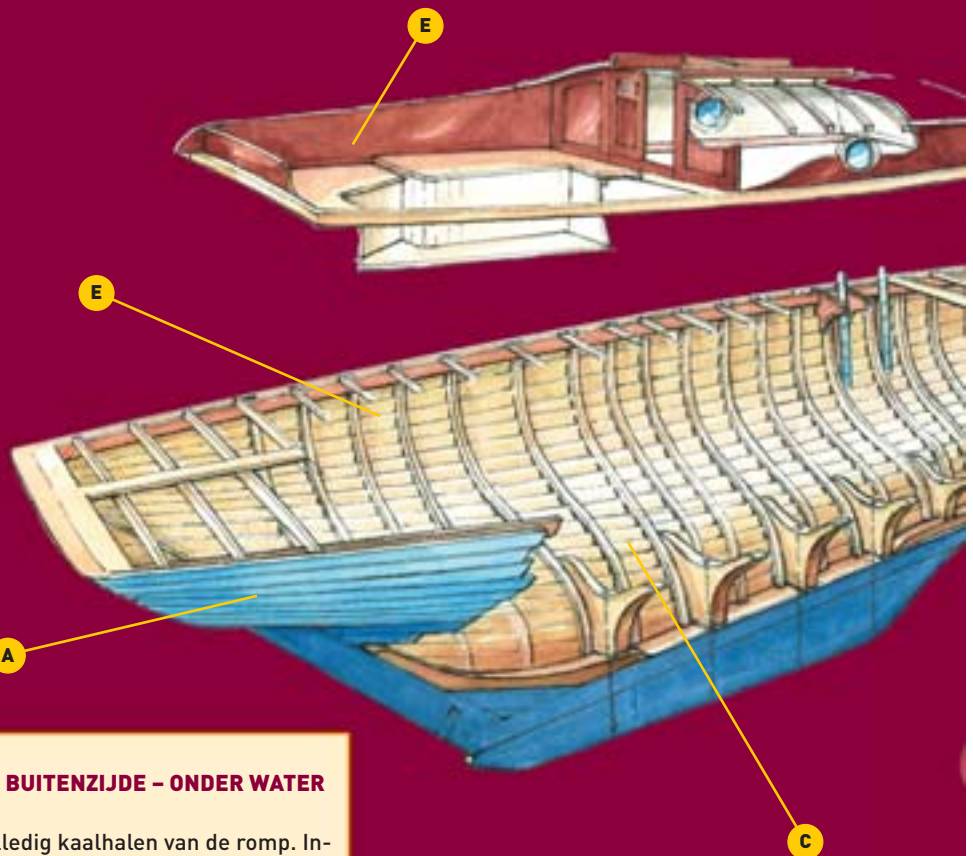

REDACTIEZEILBOOT

WATERKAMPIOEN de Marina

A BUITENZIJDJE - BOVEN WATER

- 1 Volledig kaalhalen van de romp. Plamuren en schuren met de machine en naschuren met de hand, korrel 180. Afnemen met wasbenzine.
- 2 Aanbrengen van de eerste basislaag: Werdol-grondverf 5 tot 10 procent verdund. 'Aaien' met een schuurpapiertje, korrel 180. Afnemen met wasbenzine.
- 3 Aanbrengen van de tweede basislaag: Werdol-grondverf 5 tot 10 procent verdund. 'Aaien' met een schuurpapiertje, korrel 180. Afnemen met wasbenzine.
- 4 Aanbrengen van de derde basislaag: Werdol-grondverf onverdund.
- 5 Handmatig schuren van de romp met korrel 220/240. Afnemen met wasbenzine.
- 6 Aanbrengen van de eerste aflaklaag: Epifanes-bootlak 5 tot 10 procent verdund. 'Aaien' met een schuurpapiertje, korrel 220/240. Afnemen met wasbenzine.
- 7 Aanbrengen van de tweede aflaklaag: Epifanes-bootlak een fractie verdund. 'Aaien' met een schuurpapiertje, korrel 220/240. Afnemen met wasbenzine.
- 8 Aanbrengen van de derde aflaklaag: Epifanes-bootlak een fractie verdund.

B BUITENZIJDJE - ONDER WATER

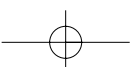
- 1 Volledig kaalhalen van de romp. Indien nodig plamuren en naschuren.
- 2 Aanbrengen eerste laag: Epifanes-onderwaterprimer, 15 procent verdund.
- 3 Aanbrengen tweede laag: Epifanes-onderwaterprimer, 5 procent verdund.
- 4 Aanbrengen derde, vierde en eventueel vijfde laag: onderwaterprimer, onverdund; tussendoor schuren niet nodig, wel ontvetten met wasbenzine.
- 5 Aanbrengen antifouling*.

* Op de romp van de Marina is om verschillende redenen nog geen antifouling gezet.

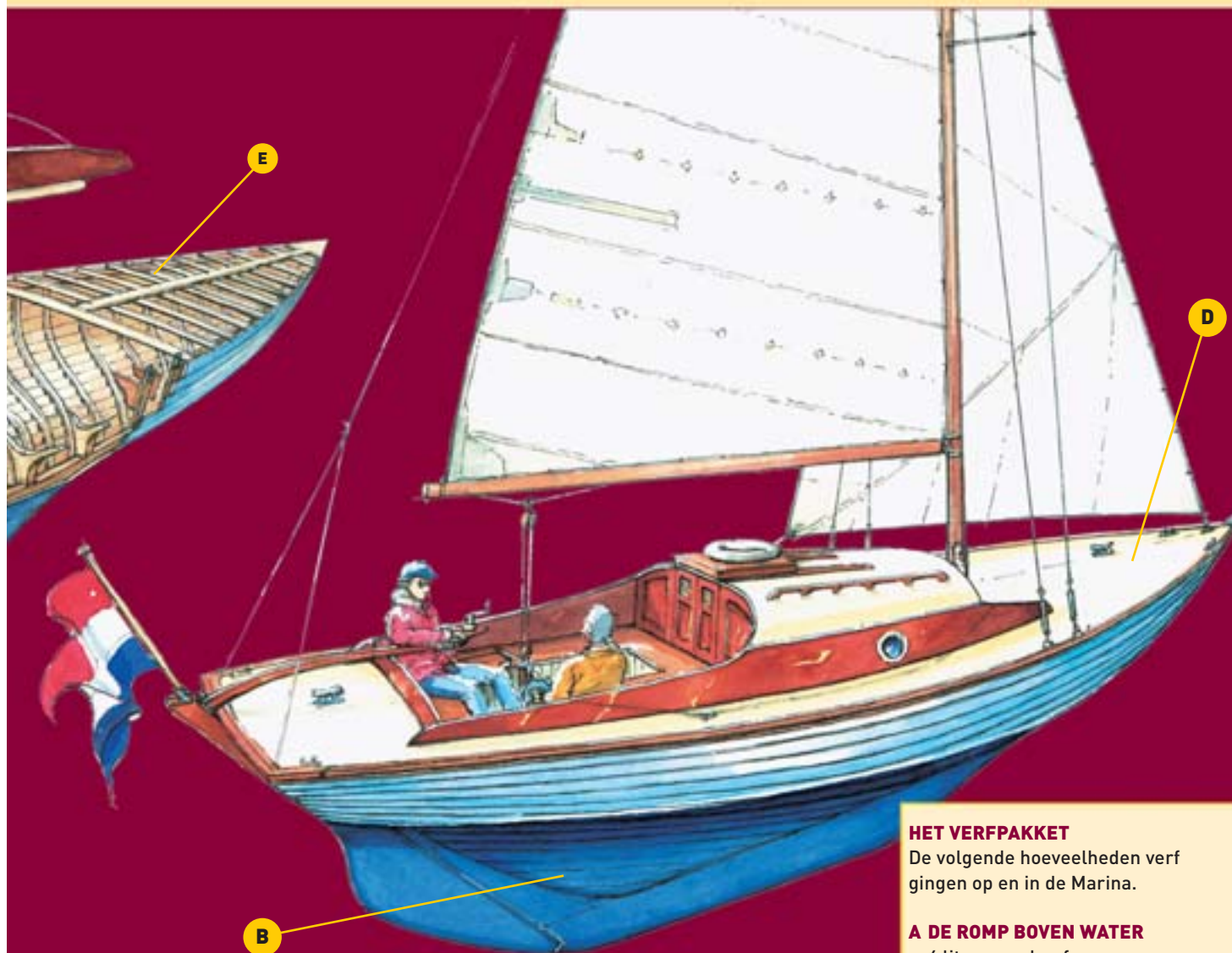

C BINNENZIJDJE ROMP

- 1 Volledig kaalhalen van de romp. Schuren.
- 2 In de bilge: drie lagen bilgeverf.
- 3 Binnenzijde romp: drie lagen grondverf (zie buitenzijde boven water).

HET VERFSYSTEEM OP EEN HOUTEN BOOT

D HET DEK

- 1 Plamuren en schuren.
- 2 Drie lagen grondverf (zie buitenzijde boven water).
- 3 Aflaklaag (zie buitenzijde boven water); de laatste laag met antislip-poeder.

E BLANKE LAK

- 1 Schuren.
- 2 Vijf lagen Epifanes Rapid Clear.
- 3 Drie lagen blanke lak.

HET VERFPAKKET

De volgende hoeveelheden verf gingen op en in de Marina.

A DE ROMP BOVEN WATER

- 4 liter grondverf
- 4 liter aflak

B DE ROMP ONDER WATER

- 8 liter onderwaterprimer
- 3 liter antifouling (nog niet aangebracht)

C BINNENZIJDJE ROMP

- 2,5 liter grondverf
- 2 liter bilgeverf

D DEK

- 3 liter grondverf
- 2,5 liter rolplamuur
- 2,5 liter aflak

E BLANKE LAK

- 6 liter Rapid Clear
- 4 liter blanke lak

Dit verfpakket vertegenwoordigt een winkelwaarde van € 800.

REDACTIEZEILBOOT

WATERKAMPIOEN de Marina

FOTO: DICK-WILLIAM HARINCK

Schilderen is vooral schúren.

zorgt dat de houtvezels 'open gaan staan' zodat ze beter en meer verf kunnen opnemen. Heel fijn schuren vooraf heeft daarom ook geen zin. Sterker nog: het is beter om het hout niet té glad te maken. Voor de verdunning gebruiken we speciale verfverdunner van Epifanes. Hoewel hele volkstammen hiervoor terpentine gebruiken, raadt Westerhof dat toch af. 'Terpentine kan hergebruikt worden, daardoor loop je risico dat je een slechte kwaliteit treft – in dat geval slaat de lak dof. Gebruik daarom altijd merkterpentine. Beter is het echte verfverdunner te gebruiken.' Nog een tip: gebruik nooit terpentine en thinner door elkaar; dat geeft geheid problemen. Om de lagen tussendoor even schoon en vetvrij te maken, kun je het beste wasbenzine gebruiken. Dit vervliegt zeer snel en laat geen chemische resten na die de hechting nadelig kunnen beïnvloeden. Is de onderlaag in orde, dan wordt het tijd voor de aflaklagen. Drie lagen moeten in principe voldoende zijn.

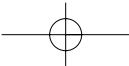
Daarbij wordt opnieuw de eerste laag verdund opgebracht en worden de volgende lagen slechts een fractie verdund, zodat de verf mooier 'vloeit'. 'Wat betreft het aflakken geldt zeker dat je de omstandigheden niet moet onderschatten', zegt Westerhof. 'Staat er bijvoorbeeld veel wind, stel het dan liever uit. Of staat de zon op één kant van de romp terwijl de andere kant in de schaduw ligt (waar het vochtig kan zijn), ga dan ook niet aan de slag. Ook hier geldt: bij twijfel niet doen.' 't Is zonde van de moeite en met het eindresultaat zul je toch niet tevreden zijn.' Als je op deze manier te werk gaat, ben je eigenlijk per definitie gegarandeerd van een goede laagdikte. Schilder in principe gewoon met een kwast (een goede; verderop meer daarover). Ben je er niet zo handig in, dan kun je ook de verf opzetten met de kwast en narollen met een roller die je klaar hebt staan in een bakje met verf, zodat de roller goed 'gevuld' is en je niet de laag te dun maakt. Binnen zetten we onderin de romp drie lagen zogeheten bilgeverf. Deze verf is extra goed bestand tegen

verontreiniging. De binnenzijde van de huid wordt net als de buitenzijde voorzien van verschillende lagen grondverf. Je zou het hout daarna kunnen aflakken, maar het is beter om het bij die grondlagen te laten. Zo kan het hout blijven 'ademen'; dat is beter dan het helemaal af te sluiten met een laklaag.

DE ROMP ONDER WATER

Onder water is de Marina in principe helemaal nieuw voor we het verfsysteem opzetten. We gebruiken hiervoor onderwaterprimer, ook van Epifanes. Deze primer heeft een hoog aluminiumgehalte en sluit het hout onder water helemaal af. De eerste laag wordt 15 procent verdund opgebracht. Daarna volgen nog tenminste drie lagen. Het goede nieuws: tussendoor hoeft je niet te schuren. Het minder goede nieuws: opbrengen (met de kwast in een draaiende beweging) is een tamelijk zware klus. Over de primerlaag kan de antifouling worden aangebracht. Omdat de Marina echter maar korte tijd in het water ligt, besluiten we dat nu nog niet te doen.

HET VERFSYSTEEM OP EEN HOUTEN BOOT

HET DEK

Het dek zetten we net als de romp in een traditioneel verfsysteem. Voor het zover is, worden ook het nieuwe dek en het oude dak van de opbouw met de schuurplank en plamuur glad en vlak gemaakt. Grondverf dus, met een aflaklaag. In de laatste laag aflak komt antislippoeder om de 'grip' aan dek te verbeteren. Het blijkt lastig om dit mooi egaal over het dek te verdelen. Je moet dit aanbrengen met een roller voor een goed resultaat. Navraag leert dat het ook mogelijk is om het poeder na het aanbrengen van de laatste laklaag gelijkmatig in de nog natte verflaag te strooien. Epifanes adviseert echter om het door de verf in de bus te mengen. Het voorverpakte poeder is per busje precies genoeg voor één bus verf van $\frac{3}{4}$ liter. De binnenzijde van het dek schilderen we voor het dek wordt gemonteerd.

BLANKE LAK

Niet alleen de spanten en de dekbalken blijven blank, ook de kuip en de zijden van de kajuit worden blank gelakt. De basis bestaat uit vijf lagen Rapid Clear, waarvan de eerste drie lagen verdund worden opgebracht. Het mooie van Rapid Clear is dat je tussendoor niet hoeft te schuren, waardoor je veel sneller kunt werken. De afwerking gebeurt echter wel met drie lagen blanke lak. Deze moeten tussendoor wel worden geschuurd.

SCHUREN EN PLAMUREN

Schuren is essentieel voor een goed eindresultaat. Bedenk daarbij dat in het schilderen zélf niet zoveel tijd gaat zitten; het is het schuren dat het hem doet. In eerste instantie schuren we de Marina 'grof' met korrel 80 op de machine, de laatste schuurbeurten gaan met korrel 180 en 240 met de hand. Goede kwaliteit schuurpapier is noodzakelijk en betekent een flinke kostenpost; wij gaven ruim 200 euro uit aan alleen schuurpapier. Maar goedkoop is duurkoop. Het resultaat is minder en het papier gaat minder lang mee.

Datzelfde geldt voor kwasten. Ga er maar van uit dat de duurste kwast de beste is; voor honderden euro's verf kopen en die vervolgens opbrengen met een inferieure kwast is tenslotte ook onzin.✂

Met dank aan Epifanes, Aalsmeer, www.epifanes.nl

Een goede kwast is het halve werk. Neem bij twijfel maar gewoon een dure, zo eenvoudig luidt het advies omtrent dit gereedschap. Essentieel zijn de gespleten uiteinden van de haren die zo meer verf kunnen vasthouden.

FOTO: DICK WILLIAM HARRICK

